

Житомирський медичний інститут
Житомирської обласної ради

Кафедра природничих та соціально-гуманітарних дисциплін

Силабус

освітньої компоненти

«Основи психології та міжособове спілкування»

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Галузь знань: 22 «Охорона здоров'я»

Спеціальність: 223 «Медсестринство»

Освітньо-професійна програма: «Акушерська справа»

Вид освітньої компоненти: вибіркова

Мова викладання: державна

Форма навчання: денна

Затверджено на засіданні кафедри
природничих та соціально-гуманітарних
дисциплін

Протокол №1 від «25» серпня 2022 року

Завідувач кафедри к.п.н., доцент

Круковська І.М.

2022

Загальна інформація про викладача

Назва освітньої компоненти	ОСНОВИ ПСИХОЛОГІЇ ТА МІЖСОБОВЕ СПІЛКУВАННЯ
Викладач	Боримська Любов Вадимівна, асистент кафедри
Профайл викладача	http://www.zhim.org.ua/kaf_p_s_g.php
Контактний телефон	0673452755
Е-mail:	lubovborimskaya@gmail.com
Сторінка освітньої компоненти	в системі ІНТРАНЕТ
Консультації	<i>Консультації: П'ятниця з 14.10 до 14.40 Онлайн комунікація з використанням відео-або аудіотехнологій (ZOOM, Viber, Skype, Telegram, електронна пошта) в робочі дні з 9.30 до 17.30</i>

1. Назва освітньої компоненти

«Основи психології та міжособове спілкування»

2. Обсяг освітньої компоненти

Вид заняття	Кількість годин
Лекції	16
Семінарські заняття / практичні / лабораторні	44
Самостійна робота	60

3. Ознаки освітньої компоненти

Рік викладання	Курс (рік навчання)	Семестр	Спеціальність	Кількість кредитів / годин	Кількість змістових модулів	Вид підсумкового контролю	Нормативна/вибіркова
2022	2-й	3-й	223 «Медсестринство»	4/120	2	ПМК	Вибіркова

4. Передумови вивчення освітньої компоненти

- ґрунтується на попередньо вивчених ОК: «Фізіологія», «Українська мова за професійним спрямуванням», «Анатомія людини», «Загальний догляд за хворими»;
- інтегрується з такими ОК: «Медсестринська етика та деонтологія», «Історія та культура України», «Гінекологія та репродуктивне здоров'я з плануванням сім'ї», «Філософія», «Основи педагогіки»;
- закладає фундамент для подальшого засвоєння студентами знань та умінь з циклу ОК професійної і практичної підготовки бакалавра.

5. Мета й завдання освітньої компоненти

У нинішніх умовах психологія є науковою галуззю, що привертає увагу як фахівців усіх спеціальностей вищої кваліфікації, так і пересічних людей, які прагнуть підвищити свою психологічну культуру.

Найбільш складним і найменш пізнаним явищем природи є психіка людини. І тому до її вивчення звертаються майже всі вчені незалежно від професійного спрямування та підготовки.

Завдання. Освітня компонента “Основи психології та міжособове спілкування” покликана сприяти розширенню кола знань майбутніх медичних фахівців про людську особистість, підвищенню психологічної культури для глибшого розуміння себе та інших, для самовдосконалення, пристосування до змін у навколишньому середовищі.

Вивчення психології необхідне для підвищення ефективності власної професійної діяльності, найповнішого використання особистісного потенціалу людини, налагодження стосунків між членами колективу.

Висока медична культура, етикетна поведінка учасників акту спілкування, професіоналізм майбутнього медичного працівника, деонтологічна підготовка значною мірою визначаються рівнем психологічної освіти в теоретичному й практичному контексті.

Мета освітньої компоненти — вивчення психології особистості, діяльності, спілкування, конфліктології взаємовідносин і взаємостосунків, елементів психологічного забезпечення професійної діяльності.

Ефективна організація психологічної підготовки майбутніх фахівців сприятиме культивуванню пізнавальної мотивації у питаннях формування професійної компетентності, оволодінню комплексом психологічних знань, умінь і навичок, необхідних для успішного виконання професійних завдань.

6. Компетентності

Згідно з вимогами Стандарту вищої освіти та Освітньо-професійної програми підготовки бакалавра дана ОК забезпечує набуття здобувачами вищої освіти компетентностей.

Загальні:

- Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
- Навички міжособистісної взаємодії.
- Здатність працювати в команді.
- Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Спеціальні (фахові):

- Здатність застосовувати професійні та правові стандарти в повсякденній професійній практиці.

7. Результати навчання згідно профілю програми, після вивчення освітньої компоненти

Програмні результати навчання, згідно профілю програми, після вивчення ОК «Основи психології та міжособове спілкування»:

- Використовувати знання, формулювати ідеї, концепції з метою їх подальшого застосування в акушерсько-гінекологічній практиці.
- Сприяти поширенню знань з питань охорони материнства та дитинства, етики сімейних відносин та планування сім'ї, особистої гігієни, контрацепції, індивідуального обстеження молочної залози.
- Сприяти поширенню знань з питань впровадження здорового способу життя.
- Позитивно сприймати необхідність етико-деонтологічних засад, проявляти повагу до індивідуального та культурного різноманіття, професійну відданість етичній практиці.
- Застосовувати загальні основи менеджменту при прийнятті управлінських рішень, забезпечувати їх виконання.
- Належно вести відповідну медичну документацію.

8. Методична картка освітньої компоненти

Лекції:

№	Назва тем
1.	Тема 1. Психологія як наука. Предмет, методи та завдання психології.
2.	Тема 2. Особистість. Соціалізація особистості. Психічні властивості особистості.
3.	Тема 3. Психічні пізнавальні процеси.
4.	Тема 4. Емоційно-вольова сфера. Психічні стани.
5.	Тема 5. Мова. Мовлення. Спілкування. Міжособистісне розуміння.
6.	Тема 6. Індивідуальні особливості міжособистісного спілкування.
7.	Тема 7. Конфлікт. Зони комфорту. Типи поведінкових реакцій. Мистецтво спілкування.
8.	Тема 8. Морально-етичні норми спілкування в процесі професійної діяльності медичного працівника.
Всього: 16 годин	

Практичні заняття:

№	Назва тем
1.	Тема 1. Методи психологічного дослідження
2.	Тема 2. Дослідження індивідуальних особливостей особистості. Темперамент.
3.	Тема 3. Дослідження індивідуальних особливостей особистості. Характер.
4.	Тема 4. Здібності. Спрямованість особистості.
5.	Тема 5. Дослідження пізнавальних психічних процесів. Відчуття та сприймання.
6.	Тема 6. Дослідження пізнавальних психічних процесів. Пам'ять. Мислення.
7.	Тема 7. Дослідження пізнавальних психічних процесів. Увага. Уява.

8.	Тема 8. Дослідження емоційно-вольових психічних процесів.
9.	Тема 9. Дослідження рівня емпатичних тенденцій.
10.	Тема 10. Дослідження психічних станів
11.	Тема 11. Підсумковий модульний контроль I
12.	Тема 12. Діагностика феноменів комунікативної компетенції
13.	Тема 13. Методи дослідження особливостей вербального спілкування
14.	Тема 14. Дослідження невербальних навичок спілкування
15.	Тема 15. Розвиток навичок ефективного спілкування
16.	Тема 16. Методи дослідження вміння взаємодіяти. Діагностика міжособистісних взаємин у колективі.
17.	Тема 17. Лідерство. Керівництво. Визначення лідерських якостей особистості
18.	Тема 18. Конфлікт. Методи дослідження конфліктності особистості
19.	Тема 19. Методи дослідження емпатії у спілкуванні
20.	Тема 20. Особливості міжособистісного спілкування медичної сестри і пацієнта, залежно від профілю захворювання
21.	Тема 21. Особливості психологічного спілкування з пацієнтами в паліативній медицині та в надзвичайних ситуаціях
22.	Тема 22. Підсумковий модульний контроль II
Всього: 22 години	

Самостійна робота:

№	Назва тем
1.	Природа психіки та предмет психологічної науки
2.	Свідоме та несвідоме. Самосвідомість особистості

3.	Основні теорії особистості
4.	Роль темпераменту в діяльності людини.
5.	Формування характеру
6.	Професійна діяльність медичного працівника та єдність психічних і моральних якостей
7.	Нейрофізіологічні механізми відчуттів і сприймань
8.	Психологія мислення та дослідження в галузі штучного інтелекту
9.	Фізіологічні основи уяви. Уява та органічні процеси. Фантазія
10.	Зв'язок пізнавальної та афективної сфер
11.	Регулятивне значення емоції та волі в самотворенні особистості
12.	Комунікативна культура медичної сестри
13.	Загальна характеристика процесу соціалізації
14.	Соціально-психологічний клімат як результат та умова ефективності спільної діяльності
15.	Комплексні способи подолання стресу

9. Система оцінювання та вимоги

Види контролю: поточний, модульний, підсумковий.

Методи контролю: спостереження за навчальною діяльністю ЗВО, усне опитування, письмовий контроль, тестовий контроль. Форма контролю: ПМК.

Контроль знань і умінь ЗВО (поточний і підсумковий) з освітньої компоненти «Основи психології та міжособове спілкування» здійснюється згідно з трансферно-накопичувальною системою організації освітнього процесу. Рейтинг ЗВО із засвоєння освітньої компоненти визначається за 100 бальною шкалою. Він складається з рейтингу з освітньої компоненти, для оцінювання якої призначається 60 балів, і рейтингу з атестації (залік, ПМК) – 40 балів.

Критерії оцінювання. Еквівалент оцінки в балах для кожної окремої теми може бути різний, загальну суму балів за тему визначено в навчально-методичній карті. Розподіл балів між видами занять (лекції, практичні заняття, самостійна робота) можливий шляхом спільного прийняття рішення викладача і здобувачів освіти на першому занятті. Рівень знань оцінюється: «відмінно» – ЗВО дає вичерпні,

обґрунтовані, теоретично і практично правильні відповіді не менш ніж на 90% запитань, рішення задач та виконання вправ є правильними, демонструє знання матеріалу підручників, посібників, інструкцій, проводить узагальнення і висновки, акуратно оформлює завдання, був присутній на лекціях, має конспект лекцій чи реферати з основних тем курсу, проявляє активність і творчість у виконанні групових завдань; «добре» – ЗВО володіє знаннями матеріалу, але допускає незначні помилки у формуванні термінів, категорій і розрахунків, проте за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді, був присутній на лекціях, має конспект лекцій чи реферати з основних тем курсу, проявляє активність у виконанні групових завдань; «задовільно» – ЗВО дає правильну відповідь не менше ніж на 60% питань, або на всі запитання дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає грубі помилки, які виправляє за допомогою викладача. При цьому враховується наявність конспекту за темою завдань та самостійність, участь у виконанні групових завдань; «незадовільно з можливістю повторного складання» – ЗВО дає правильну відповідь не менше ніж на 35% питань, або на всі запитання дає необґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає грубі помилки, має неповний конспект лекцій, індиферентно або негативно проявляє себе у виконанні групових завдань.

Підсумкова (загальна) оцінка курсу навчальної дисципліни є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності: поточне та підсумкове тестування рівня засвоєння теоретичного матеріалу під час аудиторних занять та самостійної роботи (модульний контроль); оцінка (бали) за виконання практичних індивідуальних завдань. Підсумкова оцінка виставляється після повного вивчення навчальної дисципліни, яка виводиться як сума проміжних оцінок за змістові модулі. Остаточна оцінка рівня знань складається з рейтингу з навчальної роботи, для оцінювання якої призначається 60 балів, і рейтингу з атестації (ПМК) – 40 балів.

Розподіл балів, які отримують здобувачі освіти при вивченні освітньої компоненти «Основи психології та міжособове спілкування»

Модуль 1/2

Поточне тестування та самостійна робота										ІДРС	ПМК	Сума
Модуль 1												
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10			
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5			
50										10	40	100

Примітка T1, T2 – T9 – теми практичних занять згідно програми, ПМК – підсумковий модульний контроль

Оцінювання здобувача освіти відбувається згідно «Положення про організацію освітнього процесу»

Оцінка національна	Оцінка ECTS	Визначення оцінки ECTS	Рейтинг, бали
Відмінно	A	ВІДМІННО – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90 – 100
Добре	B	ДУЖЕ ДОБРЕ – вище середнього рівня з кількома	82-89

		помилками	
	C	ДОБРЕ - в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	74-81
Задовільно	D	ЗАДОВІЛЬНО – непогано, але зі значною кількістю недоліків	64-73
	E	ДОСТАТНЬО – виконання задовольняє мінімальні критерії	60-63
Незадовільно	FX	НЕЗАДОВІЛЬНО – потрібно працювати перед тим, як отримати залік (позитивну оцінку)	35-59
	F	НЕЗАДОВІЛЬНО – необхідна серйозна подальша робота	0-34

10. Політика освітньої компоненти

Політика щодо академічної доброчесності.

Політика освітньої компоненти ґрунтується на засадах академічної доброчесності (сукупності етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання) та визначається системою вимог, які викладач ставить до здобувача у вивченні освітньої компоненти (недопущення академічного плагіату, списування, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання, заборона використання додаткових джерел інформації, інтернет ресурсів без вказівки на джерело, використане під час виконання завдання тощо). З метою запобігання, виявлення та протидії академічного плагіату в наукових та навчальних працях викладачів, науково-педагогічних працівників інституту та здобувачів в закладі розроблено «Положення про систему запобігання та виявлення академічного плагіату у наукових і навчальних працях працівників та здобувачів Житомирського медичного інституту Житомирської обласної ради». За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до відповідальності: повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо); повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми; відрахування із закладу освіти (крім осіб, які здобувають загальну середню освіту); позбавлення академічної стипендії.

Політика щодо відвідування.

Політика щодо відвідування усіх форм занять регламентується «Положенням про організацію освітнього процесу у Житомирському медичному інституті ЖОР». Здобувач зобов'язаний виконувати правила внутрішнього розпорядку інституту та відвідувати навчальні заняття згідно з розкладом, дотримуватися етичних норм поведінки. Присутність на занятті є обов'язковим компонентом оцінювання.

Політика щодо перескладання.

Порядок відпрацювання пропущених занять з поважних та без поважних причин ЗВО інституту регламентується «Положенням про порядок відпрацювання здобувача освітими Житомирського медичного інституту Житомирської обласної ради пропущених лекційних, практичних, лабораторних та семінарських занять».

Політика щодо дедлайнів.

Здобувач освіти зобов'язані дотримуватися термінів, передбачених вивченням навчальної дисципліни і визначених для виконання усіх видів робіт.

Політика щодо апеляції

У випадку конфліктної ситуації під час проведення контрольних заходів або за їх результатами, здобувач освіти має право подати апеляцію згідно з «Положенням про апеляцію результатів контрольних заходів знань здобувачами вищої освіти ЖМІ ЖОР» http://www.zhim.org.ua/images/info/pol_apel_rezult.pdf. Заява подається особисто в день оголошення результатів контрольного заходу начальнику навчально-методичного відділу інституту, реєструється в загальному відділі і передається проректору з навчальної роботи та розглядається на засіданні апеляційної комісії не пізніше наступного робочого дня після її подання. Здобувач має право бути присутнім на засіданні апеляційної комісії. При письмовому контрольному заході члени апеляційної комісії, керуючись критеріями оцінювання, з даної освітньої компоненти детально вивчають та аналізують письмові матеріали контрольного заходу. Повторне чи додаткове опитування здобувача апеляційною комісією заборонено. Результати апеляції оголошуються здобувачу відразу після закінчення розгляду його роботи, про що здобувач особисто робить відповідний запис у протоколі засідання апеляційної комісії.

Політика щодо конфліктних ситуацій.

У ЗВО визначено чіткі механізми та процедури врегулювання конфліктних ситуацій, пов'язаних з корупцією, дискримінацією, сексуальними домаганнями та ін. Упроваджено ефективну систему запобігання та виявлення корупції, вживаються заходи, спрямовані на підвищення доброчесності працівників і здобувачів освіти інституту, дотримання правил етичної поведінки, створення додаткових запобіжників вчиненню корупційних дій і пов'язаних із корупцією правопорушень. Рішенням Вченої ради затверджено: Антикоруційну програму <http://www.zhim.org.ua/images/info/antikorruption.pdf>, «Положення про комісію з оцінки корупційних ризиків», http://www.zhim.org.ua/images/info/pol_komisiya_korupcii.pdf, План заходів з виконання антикорупційної програми відповідно до Закону України «Про запобігання корупції» http://www.zhim.org.ua/images/info/plan_zahodiv_korupciya.pdf, яким передбачено проведення інститутом антикорупційних заходів під час здійснення своїх статутних завдань.

Для вирішення питань, пов'язаних із запобіганням будь-яких форм дискримінації, зокрема і за ознаками статі, в інституті діє «Телефон Довіри», (0412-46-19-62) звернувшись по якому, здобувачі освіти мають можливість отримати анонімну, екстрену, безкоштовну, кваліфіковану допомогу. Створена «Скринька довіри», до якої анонімно можуть звертатись здобувачі ЗВО, залишати там свої скарги чи пропозиції. Також у закладі розроблено План заходів щодо попередження мобінгових/булінгових тенденцій у Житомирському медичному

інституті ЖОР https://www.zhim.org.ua/images/info/polozh_buling.pdf, «Положення про політику запобігання, попередження та боротьби з сексуальними домаганнями і дискримінацією» http://www.zhim.org.ua/images/info/pol_seks_domag.pdf, працює практичний психолог.

11. Рекомендована література

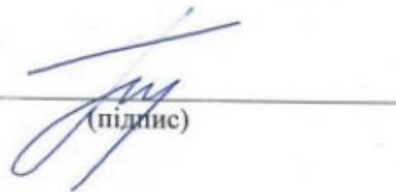
Базова:

1. Губенко, І. Я. Основи загальної і медичної психології, психічного здоров'я та міжособового спілкування: навч. посіб. / І. Я. Губенко, О. С. Карнацька, О. Т. Шевченко. - К. : ВСВ "Медицина", 2018. - 312 с.
2. Засєкіна Л. В. Основи психології та міжособового спілкування: підручник / Л. В. Засєкіна, Т. В. Пастрик. - К. : ВСВ «Медицина», 2015. - 216 с.
3. Комунікативні навички лікаря: підручник / за ред. О.С. Чабана. - К.: МЕДПРИНТ, 2022. - 400 с.
4. Орбан-Лембрик, Л. Е. Соціальна психологія: навч. посіб. / Л. Е. Орбан-Лембрик. - К. : Академвидав, 2015. - 448 с.
5. Основи біоетики та біобезпеки: підручник / О. М. Ковальова [та ін.]. - К. : ВСВ «Медицина», 2016. - 392 с.
6. Основи загальної і медичної психології / За ред. І.С. Вітенка і О.С. Чабана. — Тернопіль: Укрмедкнига, 2015. — 344 с.
7. Терешкевич Г. Т. (с. Діогена) Біоетика в системі охорони здоров'я і медичної освіти: навч. посіб. / Г. Т. Терешкевич. - Львів : Світ, 2014. - 344 с.

Допоміжна:

1. Грабова А. Психологія спілкування медсестри і пацієнта // Медична сестра. — 2015. — № 1. — С. 30—31.
2. Кодекс професійної етики Міжнародної ради медсестер (1973) // Сімейний лікар +. — 2011. — № 5. — С. 4.
3. Москаленко В.Ф., Попов М.В. Біоетика: філософсько-методологічні та соціально-медичні проблеми. — В.: Нова книга, 2012. — 218 с.
4. Нечерда В. Біомедична етика — наука про виховання людства // Медична сестра. — 2012. — № 1. — С. 27—29.
5. Пасечко Н.В., Лемке М.О., Мазур П.Є. Основи сестринської справи: підручник. — Тернопіль: Укрмедкнига, 2012. — 544 с.
6. Порохняк І. Спілкування медичної сестри з пацієнтами: питання комунікації // Медична сестра. — 2011. — № 1. — С. 34—35.
7. Психологія кризових станів: навч. посіб. / О.Т. Шевченко. — К.: Здоров'я, 2011. — 120 с.

Викладач

(підпис)